

VII. Sanè non ubivis magnæ extrui urbes possunt: causâque magnitudinis Urbium; & cur non æquè in omnibus locis, magnæ inveniantur urbes: indagat Cardanus, *de subtilitate, lib. 11. fol. mibi 631. & c.* ubi ita scribit: Sub polis civitates esse populosas, impossibile est; quoniam sterilis est terra, & incommoda vectio frugum: quamobrem aut palantes vivere necesse est, aut in parvis villis. Qui verò temperatam incolunt regionem, mediocres habent urbes: nam commodius fruges in eas avehūt, & melius ac tutius in his, quàm in villis versantur; nam multitudine hominum, & muris sunt firmiores, artesque sibi invicem melius auxilio esse possunt. At in fervidis regionibus, maximas Civitates esse necesse est: primum quòd soli pars aut sterilis est, si aquis careat; aut fertilissima, si abundet. Alia potentior est causâ, quòd cum procul veniant merces, & per loca deserta, periculosaque; necesse est, ut simul plures veniant mercatores, ac in modum agminis, ob securitatem. Quare cùm in aliquam urbem posuerint sedem, incommodum nimis esset eam societatem vagari; unde melius, & longè facilius est, vicinos omnes in eum locum confluere; quod cum multis perseverat annis, contigit etiam è parvo pago, urbem populosissimam reddi. Tales igitur sunt Quisnai, Singui, Cambala, & Cairum, quam Civitatem Gehoar Illyricus servus Elcaim, Mahumetanorum Pontificis, in Aegypto ædificavit, securitatis causâ, vocavitq; nomine Domini sui Elcaira, hoc est, Civitas Elcaimi: indeque corrupto vocabulo Cairum adhuc nominatur. Et idem Cardanus paulò post addit: In aquâ civitatem æternam collocandam esse: ac nec in omni aquâ, sed quæ brevibus & vadis abundet. Solam denique Civitatem, in quâ Lex imperat, non homines, & corpora hominum, militari robore exercitata, situsque tum salubris, tum tutus, & aditu facilis, æternâ in libertate manere, id est, diuturna esse potest. Talemque Cardanus ait, conditionem esse Venetiarum, quamobrem eam urbem, vel solum, vel maxumè liberam urbem adpellari mereri.

CAPVT III.

*De Amplificatione, seu Externo
Incremento.*

EXTERNè Rempublicam augeri dicimus, cum territorio aliud terræ spatium accedit. Et est sanè omnibus Principibus, Imperantibusque aliis innatum, ut dominia extendere nitantur. Richter. *axiom. Oeconom.* 203. Hæcque cupiditas, eò usque se ferè offert, ut nec profundi maris gurgitibus, nec excelsorum montium cacuminibus, nec vastis solitudi-